

Johannes 19:7

“De Joden antwoordden hem: ‘Wij hebben een wet en naar onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt’ ”

Waarom Jezus moest sterven

1 de wil van het volk

2 de wil van Hem Zelf

3 de wil van God

Gemeente,

Een wat onverwachte tekst voor Goede Vrijdag. Hij staat een beetje vooraan in het kruisevangelie, nog voor de eigenlijke kruisiging. En het zijn woorden van de Joden, van de leiders van de Joden, van verklaarde tegenstanders van Jezus. Die hun aanklacht tegen Hem hiermee naar voren brengen. Moeten we deze mensen dan het woord geven op Goede Vrijdag? Kunnen we niet beter woorden van Jezus Zelf als uitgangspunt nemen?

Maar wat vaker gebeurd is ook hier het geval. Ds L. Kievit wees me hier weer op. Dat juist in het Johannesevangelie woorden soms een dubbele lading hebben. Een lading hoe de spreker het bedoelt en een lading hoe God die woorden bedoelt. Denk aan de woorden van Kajafas als hij zegt: het is beter dat één men sterft dan dat het hele volk verloren gaat. Denk aan de woorden van Pilatus: zie de Mens. En zo is het ook met de woorden van de Joodse leiders die nu onze tekst zijn. Daar hebben zij hun bedoeling mee, maar God heeft er Zijn bedoeling mee.

De woorden geven aan waarom Jezus sterven moest. En dat heeft met de wet te maken, dat horen we er wel in. Vandaar ook dat wij de wet gelezen hebben vanavond. En dan kunnen we dat van drie kanten bezien. Van de kant van de leiders het volk, van de kant van Jezus en van de kant van God.

1 de wil van het volk

Allereerst van de kant van de Joodse leiders. Het schiet niet erg op voor hen. Pilatus gaat niet zo maar overstag. Ze willen en moeten Jezus door hem veroordeeld zien te krijgen. Maar wat ze hebben gezegd over het gevaar voor de vrede dat Jezus zou zijn, en het gevaar voor de keizer dat Hij zou betekenen, dat maakt allemaal niet zoveel indruk op Pilatus. Dan maar met hun eigenlijke punt voor de dag gekomen. Wij hebben een wet en naar onze wet moet Hij sterven.

Pilatus, het zit diep bij ons, verkijk u niet op ons. Denk niet dat wij het mokkend zullen accepteren als u Hem vrijlaat. Het heeft met ons geloof te maken. En dat betekent dat het diep zit bij ons. We laten het niet zomaar gebeuren als u Hem loslaat. Want wij hebben een wet en naar die wet moet Hij sterven.

Wij hebben een wet. Dat klinkt nogal triomfantelijk. Wij hebben een wet. Wij wel, andere volkeren niet, die doen maar wat naar hun goeddunken, maar wij hebben een wet. Nou, dat was ook wel waar natuurlijk, Israel had de wet van God, de tien geboden. Maar ze laten één woordje weg. Zij hadden die wet gekregen. Ontvangen. Als 'wij hebben gekregen' overgaat in 'wij hebben'. Wij hebben gekregen dat geeft verwondering, dankbaarheid aan: hoe is het mogelijk, gekregen, wij wel, anderen niet, wij hebben gekregen. Maar als dat wordt tot 'wij hebben' dan is het trots, bezitterig, parmantig. Dan is het iets geworden waar wij over beschikken kunnen denken we, waar wij zeggenschap over hebben. Waar wij over gaan.

Ga maar na: wat er dan gebeurd. Als wij hebben gekregen is geworden: wij hebben. Wij hebben de zaak, het bedrijf. In plaats van: wij hebben gekregen. Wij hebben elkaar, wij hebben kinderen. In plaats van wij hebben gekregen. Wij hebben de tijd, de gezondheid. In plaats van wij hebben gekregen. Als dat 'gekregen' erachter verdwijnt, dan verdwijnt de dankbaarheid, de verwondering, de vraag: hoe wilt U dat we ermee omgaan? En dan wordt het: ik mag toch zeker zelf weten wat ik ermee doe en hoe ik ermee omga? Het zijn toch mijn spullen, het is toch mijn leven. Als dat 'gekregen' verdwijnt dan gaat het verkeerd.

Nou dat zien we hier wel heel duidelijk: wij hebben een wet. Gekregen? Dat zijn we allang vergeten. Wij hebben de wet. En daarom moet Jezus sterven. Wij hebben een wet: dan houdt je jezelf buiten schot. De wet heeft jou niet meer, maar jij hebt de wet. En je knipt hem zo, als een coniferen haag, in de vorm die jou past. Je legt de wet zo uit dat jezelf aardig buiten schot blijft. En je richt met die wet je pijlen op anderen. Die dit maar doen, en daar geen punt van maken. Vreselijk toch, wat denken mensen tegenwoordig wel niet.

Griezelig herkenbaar, vind u niet? Vind je niet? We hebben een wet. En we vervoegen hem zo dat wij nog aardig wat overhouden, en dan anderen de ene klap na de andere krijgen.

Zo doen de leiders van het volk het. Wij hebben een wet. En wij passen die toe op anderen, op Jezus zelfs. En wij hebben een wet en daarmee klagen we Jezus aan. Hij moet uit de weg geruimd worden, Hij moet sterven. Hij hield Zich niet aan de wet. En Hij hield maar niet op om ons te beschuldigen, om

ons te doorlichten. En daarom moet Hij sterven. Daarom moet Jezus sterven, omdat wij een wet hebben. Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt. Ja, Hij matigde Zichzelf Goddelijke allure aan. Hij stilde storm, Hij voedde mensen met brood in wonderbare spijziging. Hij genas en wekte doden op. Hij vergaf zonden. Mijn zoon, mij dochter Ik zeg u, uw zonden zijn u vergeven. Hij zei het: Ik en de Vader zijn één. En daarom moet Hij sterven. Een Mens die Zich God maakt, doet alsof Hij God is.

Blijkbaar gaat dat niet samen: Een wet hebben en Jezus hebben. Een wet hebben en Jezus liefhebben en hoogachten. Blijkbaar zijn die twee niet te verenigen. Als ik een wet heb, die ik op mijn manier vervoeg en waarmee ik mezelf nog wat laat overhouden, dan kan ik niet ook nog Jezus hebben. Dan past Hij daar niet bij en niet tussen.

Wat aangrijpend: dat geldt in 2020 nog: als ik de wet heb waarmee ik anderen aanklaag en mezelf overeind houd, dan verwerp ik Jezus, kan en wil ik met Jezus niets beginnen. Gerechtigheid naar de wet en de gerechtigheid van Jezus gaan niet samen. Wie met de wet anderen velt, en zelf overeind blijft die kan Jezus niet gebruiken. Die kan wel godsdienstig zijn, die kan wel kerkganger en avondmaalganger zijn, maar geen mensen die Jezus nodig heeft.

Hebt u de wet of heeft de wet u? Heeft u de wet en verbuigt u die naar gewenste vorm? Of heeft de wet u en veroordeelt die u en buigt die ons in zijn vorm?

Daarom moest Jezus sterven. Omdat de Joodse leiders een wet hadden. Dat is het eerst antwoord op de vraag: waarom is Jezus gestorven?

Maar er is, God zij dank, meer te zeggen. Meer antwoorden op de vraag: waarom is Jezus gestorven? En het tweede antwoord dat wij geven is dit: omdat Jezus dit wilde. Omdat Jezus gewillig is om te sterven.

2 de wil van Hem Zelf

Want net zoals op andere tijden en momenten in het lijdensEvangelie had Jezus ook hier de vloer kunnen aanvegen met wat Hem wordt aangedaan. We zagen dat rond die gevangenneming, gevangengeving in Gethsemané. Jezus wilde het Zelf, Hij liep er Zelf heen en Hij liet ze allemaal achterover vallen en wachtte rustig tot ze overeind gekrabbeld waren. Jezus wil de wil van Zijn Vader doen. Om het recht te volbrengen. En daarom laat Jezus het Zich aandoen. Die valse beschuldigingen, al die slagen, al die martelingen, al dat lijden. Al dat onrecht.

U zegt: ik snap het niet, het loopt zo door elkaar heen. Wat God wil en wat mensen doen aan onrecht. Het is een kluwen die ik niet ontrafelen kan. Dat Gods wil gebeurt door al dat onrecht van mensen heen. Eén kluwen door elkaar heen. Ds Kievit zegt dan: houd dan de rode draad van plaatsvervanging maar stevig vast in heel die kluwen. Want door die draden van Gods wil en menselijk onrecht heen loopt die ene rode draad van plaatsvervanging. Dat Jezus in plaats van zondaren de wet vervuld.

Want Jezus is, zegt Galaten 4, gekomen onder de wet. Jezus is echt Mens geworden om helemaal onder de wet te vallen. Om de wet te vervullen. Dat betekent twee dingen: Om de wet te vervullen in gehoorzaamheid aan de geboden. En dat heeft Hij gedaan. Altijd God als God erkend. Altijd Zich aan Gods wil geconformeerd. En dat helemaal, uiterlijk en innerlijk. Tot in de details toe en altijd gewillig, voor 100% van harte en op God gericht. En dat kost wat kost. Alles, alles had hij ervoor over, de dood, om de wet te vervullen en te volbrengen. En het betekent: de wet vervullen, de wet van de offerdienst. Om het Offer te zijn. Het volmaakte Offerlam. Dat alle offers vervult, dat alle priesters vervult. Het offer te zijn onder de toorn van God. Het Volmaakte Offerlam. Daarom moest Hij sterven. Omdat Hij het wilde. Plaatsvervangend.

Plaatsvervangend. In plaats van zondaren. Want wij hebben de wet overtreden. Ons geldt de beschuldiging: Hij heeft zichzelf Gods Zoon gemaakt. Hij doet alsof Hij God is. Jezus gedroeg Zich als God en met recht. Hij is het ook. Hij bewees het ook: genezingen, dodenopwekking, storm stillen, wie niet blind was kon het zien: Hij is God.

Maar wij zijn het niet, en doen wel alsof. Wij gedragen ons alsof wij God zijn. Want wat is dat anders wat wij doen? Wij leven en doen alsof wij uit onszelf bestaan en van onszelf bestaan. We gedragen ons alsof wij beschikken over ons leven, onze tijd, ons toekomst. Wij gedragen ons alsof wij de dag van morgen gegarandeerd mee zullen maken, alsof we hier altijd blijven. Alsof wij God zijn. Wij gedragen ons alsof wij over onze tijd gaan en over onze gaven en over onze bezittingen. Alsof wij God zijn. Wij vergeten zo makkelijk dat het echt DV is. En al gebruik je die woorden dan kun je nog in je hart doen alsof het allemaal wel in je eigen hand en macht staat. Wij kunnen het gebed zo makkelijk vergeten alsof we zelf dingen kunnen laten lukken. Wij leven voor eigen eer alsof wij onze capaciteiten aan onszelf gegeven hebben. En we kunnen bij dat alles een gevoel hebben van: 'ik doe toch zeker niemand kwaad'. Ik steel niet, sla niemand dood, maak met niemand ruzie, ik doe niemand tekort. Alsof ik God niet te kort doe, alsof ik niet leef alsof ik God ben.

Dat is de wortelzonde: alsof ik God ben. Al vanaf Adam in het paradijs. Dat is de wortelzonde. Dat betekent ook: wat in de wortel zit dat vloeit door heel de plant of boom heen. Die wortelzonde: doen alsof ik God ben, loopt overall doorheen, doorzuurt al wat ik denk, doe, wil, verlang enz. Ik houd geen gerechtigheid over. Geen draad, geen druppel, geen millimeter.

Waarom is Jezus gestorven? Omdat Hij Zich laat beschuldigen van wat ons geldt: Hij doet alsof Hij Gods Zoon is, alsof Hij God is. En Leviticus 24:16 gaf aan: die zal zeker gedood worden. Jezus laat Zich vals beschuldigen. Daarom sterft Hij.

En wie heeft er zo'n Zaligmaker nodig? Degene die zich beschuldigt weet. Duizendvoudig: ik heb mezelf God gemaakt. Ik doe alsof ik God ben, ik leef alsof ik God ben. Ik ben die man, die vrouw. Des doods schuldig. Bent u dat? Ben jij dat?

Is er iemand die een Plaatsvervanger nodig heeft? Een schuldovernemende Borg? Jezus is Zijn Naam. Gecertificeerd hoorden we vanmorgen om dat te zijn: Borg, Die de schuld overneemt, alle aanklachten op Zich draagt. U kunt uw aanklachten kwijt. Alle aanklachten. U mag ze Hem in handen stellen, in doorboorde handen stellen. Hij neemt ze over en draagt de straf. Is er iemand die zegt: maar ik heb niets, ik kan Hem niets bieden, geen berouw, geen ernst, geen ijver, geen goede werken, niets. U mag Hem uw aanklachten bieden. Als u aanklachten hebt, hebt u genoeg voor Hem, hebt u wat bij Hem past.

Daarom moest Jezus sterven. Wilde Hij sterven.

3 de wil van God

Er is nog een derde reden waarom Jezus is gestorven. De eerste was: omdat de Joodse leiders een wet hebben. De tweede omdat Jezus Zich onder de wet wil stellen. Er is nog een derde reden.

En dan horen wij in die woorden van dat volk een andere stem klinken. De stem van God. De stem van God Die Zich mengt in die stem van het volk. Maar met totaal andere bedoeling.

God zegt: wij hebben een wet. Wij, de Vader, de Zoon, de Heilige Geest. Wij hebben een wet. Volmaakt, aan ons gelijk. Wij hebben een wet. Die uitdrukt wat Wij willen en wat wij haten. En die wet hebben wij Israel bekendgemaakt. Eerst alleen Israel, maar na Pinksteren al de volken. Wij hebben een wet. En die wet is Goddelijk. Die wet kent de doodstraf. Wie de wet overtreedt zal niet leven maar sterven. De ziel die zondigt die zal sterven. Overtreden van de wet is doodzonde.

Wij hebben een wet. En die wet die klinkt elke ochtenddienst in de gemeente. Die wet eist: laat God God zijn. En ken uw plaats als mens. Wees als mens geen God. Doe niet, leef niet alsof u God bent. En vervloekt is ieder die niet blijft in al wat in de wet geschreven is.

Wij hebben een wet. Hoe hoor ik die wet eigenlijk? Hoe lees ik die? Soms wat opdreunend, verveeld, ik ken hem allang, ik weet wel wat er komt. Ik dwaal af, ik zwerf overal heen met mijn gedachten onder het luisteren of lezen. Maar het is de wet die ons aanklaagt en schuldig stelt en onze dood eist. Je hoort je doodvonnis toch niet slapend aan? Je zit toch niet een beetje verveeld te luisteren naar de aanklachten daartoe?

Hebben we ooit de wet gehoord zoals God hem heeft bedoeld?

Wij hebben een wet. Ik hoor Gods stem erin. En naar onze wet moet Hij.... Wie? Wie wijst Gods vinger aan? Naar onze wet moet Hij, Jezus, Mijn beminde Zoon sterven. God zegt niet: wij hebben een wet en naar Onze wet moet u daar, jij daar sterven, de eeuwige dood. Nee, naar Onze wet moet Hij sterven. Jezus is gestorven omdat de Vader Hem aanwijst. Naar Onze wet moet niet u, maar Jezus sterven.

En als Jezus sterft dan ik dus niet. Dan wijst God Zelf Hem aan als Plaatsvervanger. Als van Hem Zelf gegeven Borg en Middelaar. Moet Hij sterven. Als ik dat hoor: Wij hebben een wet en naar onze wet dan houd ik geen moed en hoop meer over. Maar als ik hoor: moet Hij sterven, dan leef ik op, dan juicht het van binnen, niet ik maar Hij moet sterven. God wijst niet mij aan, maar Zijn Zoon.

En ik ga vrijuit! Ik ben vrijgesproken. God schuift Hem ervoor en ertussen. Ik zal niet sterven maar leven. En als ik sterf, dan sterf ik wel, maar onder Gods gunst, onder Gods genade. Jezus sterft onder Gods toorn, Gods vloek en straf, maar als ik sterf, dan sterf ik onder Zijn gunst, onder Zijn zegen, onder Zijn vriend'lijk oog.

Kent u dit geheim van zalig worden? Dit is de kern van waar geloof. En waar dit niet is, is geen geloof. En dan zul je eens horen: Wij hebben een wet en naar onze wet moet u sterven, moet jij sterven. Eeuwig sterven zonder einde, zonder uitzicht.

Wij hebben een wet en naar onze wet moet Hij sterven. Omdat God Hem aanwijst. Omdat Jezus Zijn leven geeft voor de wet. Zo leer ik de wet, nee, zo leert God mij de wet hanteren en hooghouden. Want voor de wet is Jezus de dood ingegaan. De kruisdood. Om de wet te handhaven. En zo geeft Hij de wet mij weer.

Wij krijgen de wet uit de doorboorde handen van Jezus terug. Zou je daar dan niet zuinig op zijn? Als je iets krijgt van iemand die daar Zijn leven voor gegeven heeft? Als je iets krijgt van een stervende. Van je stervende moeder, die enkele sieraden achterlaat en je overgeeft. Zou je niet bewaren, zuinig mee omgaan, daar mag niets opkomen, die wil je niet kwijtraken. Sterker nog: als je iets zou krijgen van je geliefde die daarvoor haar leven heeft gegeven. Een sieraad in de sloot zag liggen en die eruit heeft gehaald maar zelf aan de gevolgen ervan overleden is. Je leven lang blijft het je bij als kostbaarheid.

Jezus heeft Zijn leven gegeven om de wet te handhaven. Om de wet in ere te houden. En uit Zijn handen ontvangt Zijn Kerk de wet. Wij hebben een wet. Gekregen uit de doorboorde handen van onze Zaligmaker. In bloed gedompeld is de wet.

En elk die gelooft heeft daarom de wet lief. Houdt de wet hoog. Als een schat, een kostbaarheid. Daar kunt u uw geloof wel aan toetsen. En jij ook. Echt geloof heeft de wet liefgekregen. Deze wet, uit Jezus' doorboorde handen gekregen. Wie de wet niet liefheeft, kan niet echt geloven. Dat is een illusie, dat is zelfbedrog.

Hoe zou je als je uit Jezus' doorboorde handen de wet gekregen hebt, die niet liefhebben en hoogachten? Die wet is me kostbaar en lief. Die zie ik graag gehandhaafd, hooggehouden. In de samenleving en het volk. In mijn gezin en in mijn huis, in mijn eigen leven.

Hoe lief heb ik Uw wet. Ik probeer er anders naar te luisteren. Echt naar te luisteren. Als parels die mijn Heiland mij aanreikt.

Hoe lief heb ik Uw wet. Die wil ik niet aan de kant zetten, of omvormen, of mee sjoemelen. Het is de wet van mijn Heiland, Die er Zijn bloed voor gaf.

Hoe lief heb ik Uw wet. Het verdriet me zo als die wet wordt geschonden. Als die wet wordt veracht en laatdunkend aan de kant wordt gezet. In samenleving en volk, in kerk en gemeente, in gezin en huis, in mijn eigen leven.

Want wij hebben een wet, gekregen van Hem, Die in Zijn sterven de wet handhaafde. En Die het zegt: indien gij Mij liefhebt, zo bewaart mijn geboden.

Amen